

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ &
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
Τμήμα Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών
Αρχαιοτήτων και Μουσείων**

Ταχ. Δ/ση: Επαμεινώνδα 10 – Αθήνα
Ηλεκτρ. Δ/ση: efakyk@culture.gr
Ταχ. Κωδικας: 105 55
Πληροφορίες: Χρ. Σακελλάκου – Μ. Κούρτη
Τηλέφωνο: 210-3310966 - 210-3251096
Τηλ/τυπία (fax): 210-3313448

ΠΡΟΣ: ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ
ΔΒΜΑ
ΤΒΜΑΧΜΑΕ

ΚΟΙΝ.: ΥΠΠΟΑ/ΕΔΕΠΟΛ
Μονάδα Α΄

ΘΕΜΑ: Απόψεις της ΕΦΑ Κυκλάδων επί των μελετών «Αναβάθμιση υποδομών Προσκυνηματικού τουρισμού Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας, Μήλου, Δήλου και Μυκόνου»

ΣΧΕΤ.: α) Το αρ. πρωτ. 2981/28.12.2021/ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΣΥΡΟΥ έγγραφο
(αρ. πρωτ. 630116/29.12.2021/ΕΦΑΚΥΚ εισερχόμενο έγγραφο)
β) Η αρ. πρωτ. 175353/18.04.2022 συμπληρωματική αίτηση
γ) Η αρ. πρωτ. 175328/18.04.2022 συμπληρωματική αίτηση
δ) Η αρ. πρωτ. 239675/25.05.2022 συμπληρωματική αίτηση

Διαβιβάζεται ο φάκελος της υπόθεσης που αναφέρεται στο θέμα και σας ενημερώνουμε για τα ακόλουθα:

Με τα ανωτέρω α΄ – δ΄ σχετικά υποβλήθηκαν προς έγκριση μελέτες που αφορούν σε επισκευαστικές εργασίες και εργασίες αναβάθμισης υποδομών τριών Μονών της Ι. Μητροπόλης Σύρου που βρίσκονται στην Τήνο και τη Σύρο προκειμένου να ενταχθούν στην πράξη «Αναβάθμιση υποδομών Προσκυνηματικού τουρισμού Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας, Μήλου, Δήλου και Μυκόνου».

Συγκεκριμένα υποβλήθηκαν:

1. Μελέτη αποκατάστασης και ανακαίνισης της Ιεράς Μονής Παναγίας Καταπολιανής Υστερνίων Τήνου, ιστορικού διατηρητέου μνημείου (ΥΑ ΥΠΠΕ /ΑΡΧ /Α /Φ311 /53883 /5080 /74 /5.3.1976 - ΦΕΚ 621/07.05.1976) και μελέτη συντήρησης του ξυλόγλυπτου τέμπλου του Καθολικού της.
2. Μελέτη αποκατάστασης και ανακαίνισης της Ιεράς Μονής Παναγίας Κυρά-Ξένης Πανόρμου Τήνου, ιστορικού διατηρητέου (ΥΑ ΥΠΠΕ /ΑΡΧ /Α /Φ311 /53883 /5080 /74 /5.3.1976 - ΦΕΚ 621/07.05.1976).
3. Μελέτη αποκατάστασης του κωδωνοστασίου της Ιεράς Μονής Γενεθλίου Αγίου Ιωάννη Ταλάντων Σύρου που προστατεύεται από τις διατάξεις του Ν. 4858/2021 «Κύρωση κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

ΜΟΝΗ ΚΑΤΑΠΟΛΙΑΝΗΣ ΥΣΤΕΡΝΙΩΝ ΤΗΝΟΥ

Πρόκειται για μοναστηριακό συγκρότημα που ανοικοδομήθηκε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα γύρω το 1783, σύμφωνα με την επιγραφή στο μαρμάρινο υπέρθυρο της κύριας πύλης εισόδου που μας πληροφορεί για την κτητόρισα της μονής, μοναχή Μελανθία (1η Απριλίου 1783) Ο Πατριάρχης Παλαιών Πατρών Γαβριήλ ο Δ΄(1780-3) ανακήρυξε τη Μονή Σταυροπηγιάκη και Πατριαρχική, ενώ το 1785 πραγματοποιήθηκε και δεύτερη ανακαίνισή της. (Μαρία Δούκα – Λουκία Σαρρή, Μοναστήρια της Τήνου, Αθήνα 1999, *Η Ιερά Μονή της Καταπολιανής*, σ. 75-83) Το συγκρότημα ανήκει στην κατηγορία των απλών ελεύθερων συγκροτημάτων και διατάσσεται σε σχήμα Π. Η κύρια είσοδος της Μονής που κοσμεύεται από μεταγενέστερο κωδωνοστάσιο (1948) βρίσκεται στα δυτικά. Το καθολικό που βρίσκεται στο κέντρο του συγκροτήματος ανήκει στον τύπο της μονόκλιτης θολοσκεπούς βασιλικής με τρούλο και εγκάρσια τόξα, που διαιρούν το ναό σε τέσσερα άνισα μέρη. Ο οκταγωνικής μορφής τρούλος καλύπτει το τετράγωνο που ορίζεται από δυο εγκάρσια τόξα και τους κατά μήκος τοίχους του ναού ενώ τα εκατέρωθεν τμήματα της ανωδομής καλύπτονται με ημικυκλικούς θόλους εσωτερικά και δίρριχτη δτέγη εξωτερικά. Η είσοδος στο ναό γίνεται με μαρμάρινη κλίμακα που οδηγεί σε ημιυπαίθριο εξωνάρθηκα, πάνω από τον οποίο υπάρχει γυναικωνίτης προσβάσιμος από κλίμακα στο βόρειο τμήμα του εξωνάρθηκα. Ο νότιος τοίχος του ναού φέρει εξωτερικά αντηρίδες.

Στο βόρειο τμήμα της Μονής διατάσσονται τα μοναστηριακά κελιά, στη νοτιοδυτική γωνία τοποθετούνται οι κοινόχρηστοι χώροι (κουζίνα, τραπεζαρία λουτρά). Στο βατό δώμα της τραπεζαρίας έχει κτισθεί στα νεώτερα χρόνια το «Δεσποτικό», διατηρώντας κάποια μορφολογικά χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής της μονής. Στο νοτιοανατολικό άκρο υπάρχουν ερειπωμένα κτίσματα που στο κάτω επίπεδο πιθανώς φιλοξενούσαν ζώα, στέρνα για τη συλλογή των υδάτων και στο νότιο τμήμα υπάρχει κήπος για καλλιέργεια, εντός του οποίου βρίσκεται και ένα ταφικό μνήμα. Το μοναστηριακό συγκρότημα περιλαμβάνει επιπλέον και δύο εσωτερικές μοναστηριακές αυλές.

Για τη χρονολόγηση των επιμέρους τμημάτων της Μονής, από την έρευνα που διενεργήθηκε στα πλαίσια της υποβληθείσας μελέτης, οι μελετητές αναφέρουν ότι ο περίβολος του μοναστηριού, το καθολικό, το επίμηκες κτήριο στη νοτιοανατολική γωνία του συγκροτήματος, το μεγαλύτερο μέρος των μοναστηριακών κελιών, καθώς και τα ερειπωμένα σήμερα κτίσματα στην νοτιοανατολική γωνία του συγκροτήματος κτίστηκαν στο τέλος του 18ου – αρχές του 19ου αιώνα. Στη συνέχεια, το έτος 1928, προστέθηκε ο δεύτερος επιμήκης χώρος στη νοτιοδυτική γωνία του συγκροτήματος, σύμφωνα με μαρμάρινη εγχάρακτη επιγραφή πάνω από την θύρα εισόδου, ενώ λίγες δεκαετίες αργότερα προστέθηκαν τα εξωτερικά λουτρά και το δεσποτικό, και αντικαταστάθηκε η στέγη των επιμηκών κτισμάτων. Τελευταίες προσθήκες και μετατροπές έχουν συντελεστεί στην βορειοανατολική γωνία του συγκροτήματος με την προσθήκη χώρων, την κατάργηση κάποιων εξωτερικών κλιμακοστασίων και την αναδιοργάνωση της εσωτερικής λειτουργίας και κυκλοφορίας εντός της εν λόγω πτέρυγας. Ως προς τις επιμέρους κατασκευές, η πύλη εισόδου στη νοτιοδυτική γωνία, αναγράφει το έτος 1958. Το καμπαναριό πάνω από την κύρια πύλη εισόδου στη μονή αντικαταστάθηκε με νέο το έτος 1948, ενώ στο έτος 1963 χρονολογείται η τοιχογραφία της Παναγίας στο ανώφλι της κύριας πύλης.

Σύμφωνα με την υποβληθείσα μελέτη η γενική κατάστασή του κρίνεται ικανοποιητική με τα κυρίως προβλήματα να εστιάζονται σε συγκεκριμένα σημεία του. Εξάιρεση αποτελούν τα κτίσματα στη νοτιοανατολική γωνία του συγκροτήματος τα οποία είναι σε ερειπιώδη κατάσταση και δεν περιλαμβάνονται στην υποβληθείσα πρόταση προς αποκατάσταση. Πιο αναλυτικά:

Το καθολικό της Μονής δεν έχει εμφανή στοιχεία φθορών στον φέροντα οργανισμό του. Επιπλέον, έχουν προσφάτως διενεργηθεί εργασίες για την στεγάνωσή του εξωτερικά. Στο

εσωτερικό, τμήματα των τοιχογραφιών έχουν υποστεί σημαντικές φθορές από παλαιότερη εισροή υδάτων εντός της τοιχοποιίας των εξωτερικών τοίχων. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο του καθολικού παρουσιάζει επίσης σημαντικές φθορές και για το σκοπό της αποτίμησης της κατάστασής του έχει εκπονηθεί και υποβληθεί προς έγκριση μελέτη καταγραφής των φθορών και προτάσεων συντήρησής του (δ' σχετικό).

Το τμήμα των μοναστηριακών κελιών στο βόρειο τμήμα του μοναστηριακού συγκροτήματος βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση διατήρησης, καθώς έχει πρόσφατα ανακαινιστεί εσωτερικά και εξωτερικά. Το τμήμα αυτό έχει υποστεί αλλαγές σε σχέση με την αρχική του μορφή, τόσο όσον αφορά στη μορφολογία του, όσο και στην κυκλοφορία και την επικοινωνία των επιμέρους χώρων και των διαφορετικών του επιπέδων. Στο εσωτερικό, παρατηρείται τοπικά υγρασία στις περιμετρικές τοιχοποιίες, γεγονός που πιθανώς σχετίζεται με την εγκατάσταση νέων στεγανών κουφωμάτων αλουμινίου και τον εγκλωβισμό της υγρασίας εντός του κτηρίου. Η επικοινωνία του άνω και κάτω επιπέδου γίνεται αποκλειστικά μέσω ενός περιορισμένου μεταλλικού κυκλικού κλιμακοστασίου, για την πρόσβαση στο οποίο απαιτείται η διαμήκης διέλευση σχεδόν του συνόλου των εσωτερικών χώρων του τμήματος αυτού. Μια παλαιά εξωτερική κλίμακα σε επαφή με το καθολικό έχει καταργηθεί, καθιστώντας την επικοινωνία των δύο επιπέδων εξαιρετικά δύσκολη.

Η αρχιτεκτονική μελέτη προτείνει την διενέργεια ήπιων επεμβάσεων οι οποίες σέβονται τα σημαντικά μορφολογικά και αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του μνημείου, ενώ ταυτόχρονα εξυγιαίνουν τα βασικά προβλήματα που εντοπίστηκαν και διευκολύνουν την πρόσβαση, εξυπηρέτηση και διαμονή σε κάθε επισκέπτη, με έμφαση στα ΑμεΑ.

Αναφορικά με την προσβασιμότητα και την εξυπηρέτηση των ΑμεΑ, προτείνονται επεμβάσεις στην πύλη στο νοτιοδυτικό άκρο του μοναστηριακού συγκροτήματος καθώς και στον υπαίθριο διάδρομο κίνησης μέχρι την κεντρική πύλη εισόδου στη μονή για την εξομάλυνση των κλίσεων. Προτείνεται επίσης η εγκατάσταση αναβατορίου, το οποίο εξασφαλίζει την πρόσβαση στο Καθολικό της Μονής και οδηγεί επίσης, και σε χώρο φιλοξενίας και λουτρό προορισμένα για ΑμεΑ. Ωστόσο η εγκατάσταση του αναβατορίου προϋποθέτει διάνοιξη οπής διαστάσεων 1,00μ X 2,00μ στη λιθοδομή του βόρειου τοίχου του εξωνάρθηκα, η οποία έχει πάχος 0,83μ. Τέλος, προτείνονται φορητές αναδιπλούμενες ράμπες σε κάποιες θέσεις.

Όσον αφορά στον εκσυγχρονισμό των υποδομών, προβλέπεται η ανακαίνιση των λουτρών επισκεπτών και η προσθήκη ενός επιπλέον συμβατικού λουτρού και ενός λουτρού ΑμεΑ. Επιπλέον, οι χώροι που προορίζονται για κοιτώνες βραχείας φιλοξενίας εξοπλίζονται κατάλληλα και βελτιώνεται η επικοινωνία τους μέσω της εγκατάστασης ενός νέου κλιμακοστασίου. Τέλος, η Μονή εξοπλίζεται με ένα σύγχρονο χώρο κουζίνας και τραπεζαρίας που μπορεί να αξιοποιηθεί για την παρασκευή φαγητού, καθώς και με ξενώνες για τη φιλοξενία πιστών, είτε ακόμα και να εξυπηρετήσουν την μόνιμη στέγαση εκ νέου μοναχών εντός αυτής.

Σύμφωνα με την υποβληθείσα μελέτη, στο πλαίσιο αναβάθμισης των κτηριακών και λειτουργικών υποδομών της Μονής, καθώς και της αισθητικής αποκατάστασης της, προτείνονται οι εξής εργασίες:

- Έλεγχος επιχρισμάτων και τοπική αποκατάσταση σαθρών τμημάτων, εσωτερικά (στο τμήμα των μοναστηριακών κελιών, στο χώρο της τραπεζαρίας, της κουζίνας, των εξωτερικών λουτρών και του «δεσποτικού») και εξωτερικά (σε όλες τις επιχρισμένες επιφάνειες). Έλεγχος τοιχοποιιών για ύπαρξη υγρασίας, τοπική αντιμετώπιση με

επισκευαστικά και υγρομονωτικά υλικά. Σποραδική αντικατάσταση επιχρισμάτων τοπικά, όπου και εάν αυτό κριθεί αναγκαίο.

- Έλεγχος εξωτερικών στεγανώσεων-μονώσεων δωματίων και τυχόν τοπική αποκατάσταση φθαρμένων τμημάτων.
- Χρωματισμός εσωτερικά (στο τμήμα των μοναστηριακών κελιών), εξωτερικά (σε όλες τις επιχρισμένες επιφάνειες της Μονής), καθώς και όλων των χώρων υπό νέα διαμόρφωση.
- Αντικατάσταση φθαρμένων κουφωμάτων, στο χώρο του δεσποτικού.
- Συντήρηση και αποκατάσταση του ξυλόγλυπτου τέμπλου.
- Αναβάθμιση ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και εξωτερικού φωτισμού σύμφωνα με την μελέτη Η/Μ εγκαταστάσεων.
- Συντήρηση κωδωνοστασίου άνωθεν της κύριας εισόδου στο μοναστηριακό συγκρότημα

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΥΡΑ-ΞΕΝΗΣ ΠΑΝΟΡΜΟΥ

Το συγκρότημα της Ι. Μονής Κυρά Ξένης στον Πύργο Τήνου, ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΥΑ ΥΠΠΕ/Α/Φ31/53883/5080/74/05.03.1976 ΦΕΚ 621/Β/07.05.1976) αποτελεί ένα από τα ορθόδοξα μοναστήρια της Τήνου που οικοδομήθηκε στα τέλη του 17^{ου}-αρχές 18^{ου} αιώνα (1732 – 1756). (Μαρία Δούκα – Λουκία Σαρρή, Μοναστήρια της Τήνου, Αθήνα 1999, *Η Ιερά Μονή της Καταπολιανής*, σ. 65-73). Η Μονή συνδέθηκε με Αθωνίτες πατέρες, οι οποίοι έκτισαν το Ηγουμενείο, επτά κελιά, ξενώνα και αποθήκες και πρόσθεσαν στο καθολικό τον τοιχογραφικό του διάκοσμο. Μετά το 1823 η Μονή εγκαταλείφθηκε και το 1834 με το διάταγμα του Όθωνα διαλύθηκε και περιήλθε στην κυριότητα του Δήμου Πανόρμου, ενώ από το 1961 η Μονή υπάγεται στην ενορία του Αγίου Δημητρίου του Πύργου. Η Μονή αποτελείται από ένα κλειστό περίκεντρο σχήμα όπου σε κεντρική θέση στο εσωτερικό βρίσκεται το καθολικό στον τύπο της μονόκλιτης επιτεδόστεγης βασιλικής με τρία εγκάρσια τόξα. Η είσοδος της Μονής βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του περιβόλου και είναι επενδυμένη με μάρμαρο και κοσμεύεται από το επίσης μαρμάρινο κωδωνοστάσιο.

Σύμφωνα με την υποβληθείσα μελέτη προτείνονται εργασίες αποκατάστασης και συντήρησης. Πιο συγκεκριμένα οι προτεινόμενες εργασίες αφορούν στο κωδωνοστάσιο, εντός και στην περίμετρο της Μονής και στο καθολικό :

Κωδωνοστάσιο

- Συντήρηση μεταλλικού στοιχείου στήριξης της καμπάνας. Αποκατάσταση ενανθρακωμένου σκυροδέματος με χρήση ινοπλισμένου επισκευαστικού ρητινούχου τσιμεντοκονιάματος
- Ολική συντήρηση-ανακαίνιση επιχρισμάτων και χρωματισμών καμπαναριού.
- Συντήρηση-Ελαιοχρωματισμός μεταλλικής εξώπορτας κωδωνοστασίου.

Κτήρια – περίβολος Μονής

- Τοποθέτηση μαρμαρίνων υδροσταλλακτών για την αποφυγή αποχρωματισμού και εμφάνισης βρωμιάς, στις όψεις κτηρίων της Μονής.
- Αποκατάσταση φθορών σε επιχρίσματα και επαναβαφή στις όψεις κτισμάτων εντός της Μονής.
- Επισκευή φθορών και επαναχρωματισμός περιμετρικών εξωτερικών τοιχοποιιών της Μονής.
- Συντήρηση εσωτερικών τοιχοποιιών στην κουζίνα της Μονής.

Καθολικό

- Τρίψιμο και ελαιοχρωματισμός της εξωτερικής καγκελαρίας των παραθύρων του Καθολικού.

- Αποκατάσταση φθορών σε επιχρίσματα και επαναχρωματισμός τοιχοποιιών στο εσωτερικό του Καθολικού.
- Αρμολόγηση - Υγρομόνωση εξωτερικών σκαλοπατιών Καθολικού, για την αποφυγή διείσδυσης όμβριων στις εσωτερικές τοιχοποιίες αυτού.

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΩΔΩΝΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΑΛΑΝΤΩΝ ΣΥΡΟΥ

Η Ι. Μονή Γενεθλίου Αγίου Ιωάννη, βρίσκεται στη νήσο Σύρο και πιο συγκεκριμένα, είναι κτισμένη στο νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού, εντός της Περιφέρειας Ερμούπολης, στα δυτικά του οικισμού Ταλάντων.

Η κοινοβιακή Μονή ιδρύθηκε το 1977 στη θέση όπου βρισκόταν ο Ι. Ν. Αγίου Ιωάννου του 19^{ου} αιώνα, ο οποίος αποτέλεσε το καθολικό της, ενώ τα περίξ αυτού μεταγενέστερα προσκτίσματα αποτέλεσαν τα κελιά της. Το 1981 συστάθηκε στους χώρους της Μονής ο Οίκος Ευγηρίας Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου, με την προσθήκη δύο διώροφων πτερύγων.

Σύμφωνα με την υποβληθείσα μελέτη προτείνονται εργασίες συντήρησης του πυργοειδούς διώροφου κωδωνοστασίου ως εξής:

- Έλεγχος στατικότητας, συντήρηση και επισκευή της σιδηροκατασκευής του.
- Καθαρισμός των αρμών της λιθόκτιστης (από πωρόλιθο) τοιχοποιίας της βάσης του εσωτερικά και εξωτερικά.
- Καθαίρεση των σαθρών εσωτερικών κονιαμάτων.
- Αρμολόγηση της τοιχοποιίας του κωδωνοστασίου (λιθοδομής από πωρόλιθο).
- Τοποθέτηση νέων εσωτερικών ασβεστοτσιμεντοκονιαμάτων.
- Επισκευή της επενδεδυμένης με μάρμαρο εσωτερικής κλίμακας.
- Εσωτερικοί χρωματισμοί.
- Έλεγχος και συντήρηση της ηλεκτρικής εγκατάστασης του κωδωνοστασίου.
- Συντήρηση και επισκευή πλακόστρωσης αύλειου χώρου.

Μετά τα ανωτέρω από πλευράς αρμοδιοτήτων μας και από την άποψη του Ν.4858/2021 δεν υπάρχει καταρχήν αντίρρηση για τις αιτούμενες εργασίες αποκατάστασης και ανακαίνισης: α) της Ιεράς Μονής Παναγίας Καταπολιανής Υστερνίων Τήνου, β) της Ιεράς Μονής Παναγίας Κυρά-Ξένης Πανόρμου Τήνου και γ) του κωδωνοστασίου της Ιεράς Μονής Γενεθλίου Αγίου Ιωάννη Ταλάντων Σύρου, βάσει των υποβληθεισών μελετών, δεδομένου ότι είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης «Αναβάθμιση υποδομών Προσκυνηματικού τουρισμού Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας, Μήλου, Δήλου και Μυκόνου», ενώ παράλληλα θα συμβάλουν στην συντήρηση των προαναφερόμενων μνημείων. Η έγκριση προτείνεται να χορηγηθεί με την προϋπόθεση τήρησης των ακόλουθων όρων:

Α. Ι. Μονή Παναγίας Καταπολιανής Υστερνίων Τήνου

1. Οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν με την εποπτεία της Υπηρεσίας μας, για το σκοπό αυτό θα πρέπει να προβλεφθεί στο έργο η δαπάνη για τη μισθοδοσία αρχαιολόγου για την παρακολούθηση και τεκμηρίωση των εργασιών.
2. Να καθαιρεθούν μόνο τα σαθρά εσωτερικά και εξωτερικά επιχρίσματα. Στις περιοχές αυτές να γίνει βαθύς καθαρισμός των αρμών των τοιχοποιιών και εφαρμογή νέων αρμολογημάτων. Για την κατασκευή νέων αρμολογημάτων στερέωσης των τοιχοποιιών να χρησιμοποιηθεί συνδετικό κονίαμα συμβατό προς το παλαιό. Τα νέα αρμολογήματα να κατασκευασθούν σύμφωνα με την

τεχνοτροπία των παλαιών, σε εσοχή ως προς την εξωτερική επιφάνεια των λίθων. Στη σύνθεση των δομικών κονιαμάτων να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος λευκό τσιμέντο Δανίας, πτωχό σε θειικά άλατα, δυο μέρη ποταμίσιας άμμου και μισό μέρος θηραϊκής γης.

3. Τα εξωτερικά επιχρίσματα να γίνουν ασβεστοτσιμεντοκονιάματα πατητά χωρίς οδηγούς και με πάχος που δεν θα υπερβαίνει τα 4εκ.
4. Για την αποκατάσταση τυχόν φθορών στα δώματα να χρησιμοποιηθούν υλικά συμβατά με τα υφιστάμενα. Η τελική επίστρωση των δωματίων να γίνει σε λευκή απόχρωση. Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κλιματιστικών μηχανημάτων, δεξαμενών νερού, ηλιακών θερμοσιφώνων, κλπ στα δώματα των κτηρίων της μονής.
5. Όπου απαιτείται αντικατάσταση κουφωμάτων αυτά να γίνουν ξύλινα και να ελαιοχρωματισθούν (όχι απλό βερνίκι) και να είναι στις ίδιες διαστάσεις με τα υφιστάμενα.
6. Τυχόν νέα κανάλια και πίνακες ΗΜ εγκαταστάσεων θα πρέπει να τοποθετηθούν με τρόπο που δεν θα βλάψουν το μνημείο (πχ να μην απαιτούν σκάψιμο τοίχων), ή αν είναι εξωτερικά σε σημεία που να είναι αθέατα. Επιπλέον τυχόν επισκευές του δικτύου αποχέτευσης θα πρέπει να μην προκαλέσουν φθορά ή αλλοίωση στις παλαιές πλακοστρώσεις.
7. Όσον αφορά στην προτεινόμενη εγκατάσταση του αναβατορίου προκειμένου να εξασφαλιστεί η πρόσβαση ΑμεΑ στο Καθολικό της Μονής, δεδομένου ότι προϋποθέτει διάνοιξη οπής διαστάσεων 1,00μΧ2,00μ στη λιθοδομή, πάχους 0,83μ., του βόρειου τοίχου του εξωνάρθηκα, η Υπηρεσία μας εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις και προτείνει να εξετασθούν εναλλακτικές λύσεις λιγότερο παρεμβατικές (πχ κινητή ράμπα ή αναβατόριο, που θα εφάπτεται στην πλευρά του στηθαίου της κεντρικής σκάλας ανόδου στον εξωνάρθηκα, θα λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα και θα αποτελείται από μια κατασκευή γραμμικής μορφής που θα στερεωθεί στο κλιμακοστάσιο, με δυνατότητα αναδίπλωσης όταν δεν χρησιμοποιείται, ή η λύση τοποθέτησης του προτεινόμενου αναβατορίου σε άλλη θέση, που δεν θα απαιτεί καθαιρέσεις τμημάτων λιθοδομής του μνημείου, όπως πχ στη δυτική πλευρά του εξωνάρθηκα, βορείως της σκάλας ανόδου, όπου υπάρχει χαμηλό στηθαίο και όχι τοίχος). Δεν υπάρχει αντίρρηση για τις προτεινόμενες ράμπες πρόσβασης ΑμεΑ στους υπόλοιπους χώρους της μονής διότι είναι ήπιες κατασκευές, που δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα του μνημείου.

Β. Ιερά Μονή Παναγίας Κυρά-Ξένης Πανόρμου Τήνου

8. Πριν την καθαίρεση των εσωτερικών επιχρισμάτων στο καθολικό της Ι. Μονής Κυρά- Ξένης θα πρέπει να πραγματοποιηθούν διερευνητικές δοκιμαστικές τομές για την ύπαρξη τυχόν τοιχογραφικού διακόσμου, από συντηρητή της ΕΦΑ Κυκλάδων, κατόπιν συνεννόησης με την Υπηρεσία μας. Από τα αποτελέσματα των τομών θα εξαρτηθεί η συνέχιση των εργασιών.
9. Σε περίπτωση μη ύπαρξης τοιχογραφικού διακόσμου, μετά την καθαίρεση των επιχρισμάτων και την αποκάλυψη της λιθοδομής να ακολουθήσει αυτοψία από αρμόδιο υπάλληλο της Εφορείας ο οποίος θα ειδοποιηθεί εγκαίρως έτσι ώστε να διαπιστωθεί η ακριβής κατάσταση διατήρησης της τοιχοποιίας, η ύπαρξη ή μη οικοδομικών φάσεων, καθώς και η ύπαρξη εντοιχισμένων παλαιότερων αρχιτεκτονικών μελών.
10. Τα νέα επιχρίσματα στο εσωτερικό των κτηρίων της μονής να γίνουν πατητά, χωρίς οδηγούς και με πάχος που δεν θα υπερβαίνει τα 4εκ.

11. Τα εξωτερικά επιχρίσματα των κτηρίων της μονής να γίνουν σαρδελωτά, όπου αυτό απαντάται, ενώ τα υπόλοιπα να γίνουν πατητά, χωρίς οδηγούς και με πάχος που δεν θα υπερβαίνει τα 4εκ.
12. Ο χρωματισμός των κτηρίων να γίνει σε λευκή/υπόλευκη απόχρωση.
13. Όπου τυχόν απαιτηθεί αντικατάσταση κουφωμάτων αυτά να γίνουν ξύλινα και να ελαιοχρωματισθούν (όχι απλό βερνίκι) και να είναι στις ίδιες διαστάσεις με τα υφιστάμενα.

Γ. Κωδωνοστάσιο Ιεράς Μονής Γενεθλίου Αγίου Ιωάννη Ταλάντων Σύρου

14. Τυχόν χρωματισμοί των επιχρισμένων τμημάτων στο εσωτερικό ή/και εξωτερικό του κωδωνοστασίου να γίνουν σε λευκή/υπόλευκη απόχρωση, όπως το καθολικό της μονής.
15. Σε περίπτωση αντικατάστασης επιχρισμάτων στην εξωτερική πλευρά των ορόφων του κωδωνοστασίου να γίνουν απλά πατητά (χωρίς σκωτίες).

Δ. Γενικοί όροι

16. Τυχόν εκσκαφικές εργασίες και εργασίες συντήρησης πλακόστρωσης αύλειων και μη χώρων να γίνουν με την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων. Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαίων οι εργασίες θα διακοπούν προκειμένου να ακολουθήσει ανασκαφική έρευνα, σύμφωνα με τις διατάξεις του του ν. 4858/2021, από τα αποτελέσματα της οποίας θα εξαρτηθεί η συνέχιση ή μη των εργασιών.

Ο Προϊστάμενος
της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων
κ.α.α.
ΜΑΡΙΑ Ζ. ΣΙΓΑΛΑ
Αρχαιολόγος